

HENRYK GÓRSKI (1929-2008)

Mimo że od wielu lat miał kłopoty ze zdrowiem i już za rok obchodziłby 80-lecie urodzin, swoim nagłym odejściem 13 stycznia kompletnie zaskoczył licznych przyjaciół oraz dawnych współpracowników i podwładnych.

Ten bardzo zasłużony dla polskiej kartografii redaktor cenionych atlasów oraz animator i uczestnik wielu ważnych inicjatyw pozostawił po sobie znaczną spuściznę zarówno w postaci dzieł kartograficznych, jak i powstałych z jego udziałem i nadal kontynuowanych różnych form działalności naszego środowiska zawodowego. Przypomnijmy w tym miejscu drogę życiową zmarłego oraz ważniejsze z owych dokonań, zwłaszcza te mniej znane młodszemu pokoleniu kartografów.

Henryk Górski urodził się w Golubiu-Dobrzyniu w 1929 roku, skąd po wojnie przeprowadził się wraz z rodziną do Koszalina. Po uzyskaniu tam świadectwa dojrzałości studiował geografii – najpierw krótko w Poznaniu, a następnie na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Warszawskiego. Wybrał tu specjalizację kartograficzną u prof. Stanisława Pietkiewicza, zwieńczoną tytułem magistra w 1955 roku.

Już od 1953 r. pracował w Państwowym Przedsiębiorstwie Wydawnictw

Kartograficznych, od 1960 do 1982 r. jako kierownik Redakcji Map Szkolnych. To wówczas w kierowanym przez niego zespole i pod jego redakcją powstały najważniejsze dzieła polskiej kartografii szkolnej ostatniego półwiecza – przede wszystkim dobrze znany milionom Polaków „Atlas geograficzny” (tzw. licealny) dla szkół średnich, który w latach 1962-2002 miał aż 32 wydania (dwukrotnie więcej niż słynny szkolny atlas Eugeniusza Romera!), następnie nowoczesny „Atlas geograficzny Polski” (10 wydań w latach 1974-1989) oraz „Polska, kontynenty, świat. Atlas geograficzny dla klas VI-VIII” (20 wydań w latach 1978-1996). Był także inicjatorem i współredaktorem cieszącego się dużym powodzeniem „Powszechnego atlasu świata”, wydanego dwukrotnie: w 1973 i 1974 roku. W kierowanej przez niego redakcji powstały również trzy ściennne mapy Polski (dwie fizyczne i gospodarcza), seria ściennych map gospodarczych kontynentów oraz nowatorskie mapy na folii do rzutników pisma, tzw. diamapy. Wszystkie te ważne pomoce szkolne były konsultowane ze środowiskiem nauczycieli i dydaktyków

FOT. BOGDAN HORODYSKI

geografii, z którymi zmarły przez wiele lat ściśle współpracował.

W 1982 r. Henryk Górski przeszedł do nowo powstałego Przedsiębiorstwa Eksportu Geodezji i Kartografii „Geokart”. Zorganizował tu dużą redakcję kartograficzną, którą kierował ponad 10 lat – do wiosny 1992 roku. Wspomagany przez licznych specjalistów zredagował tu wspólnie z Wiesławą Mozolewską bezprecedensowe dzieło, jakim był „Narodowy atlas Afganistanu” – dar rządu polskiego dla narodu tego kraju, wydany w 1985 r. w dwóch wersjach językowych: angielskiej i dari. Do dziś niezastąpione źródło informacji o tym obszarze.

Wkrótce po formalnym przejściu na emeryturę w 1991 r. zaangażował się we współpracę z wydawnictwem GeoCenter i spółką Geocenter Bertelsmann Media, początkowo jako doradca, a następnie specjalista kartograf. Zajmował się tu przede wszystkim adaptacją na polski rynek kilku ogólnoinformacyjnych niemieckich atlasów świata oraz redagowaniem atlasów i map samochodowych. Wreszcie w 1999 r. założył własną niewielką firmę kartograficzną Geoida, wykonującą usługi dla różnych stołecznych wydawnictw.

Obok pracy zawodowej pasją Henryka Górskiego była działalność społeczna. Z natury aktywny, poświęcał jej wiele czasu i energii. Polem jego działalności było przede wszystkim Polskie Towarzystwo Geograficzne, do którego wstąpił już w 1960

FOT. ANNA WARDZIAK

roku. Pełnił tu wiele odpowiedzialnych funkcji, zarówno w Oddziale Warszawskim, jak i Zarządzie Głównym (w tym ostatnim był m.in. zastępcą przewodniczącego i skarbnikiem). Był współorganizatorem Komisji Kartograficznej tego towarzystwa, współinicjatorem powołania kwartalnika „Polski Przegląd Kartograficzny” oraz aktywnym uczestnikiem wielu konferencji, seminariów i szkół kartograficznych. Gdy zaś w 2000 roku doszło do planowanego od wielu lat utworzenia jednoczącego całe środowisko Stowarzyszenia Kartografów Polskich, był jednym z jego członków-założycieli. Należy także przypomnieć, że przez ostatnie dwie kadencje (1982-1987) był członkiem doradczego Komitetu ds. Kartografii Ogólnej przy prezesie Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ważnym forum aktywności Henryka Górskiego była Międzynarodowa Asocjacja Kartograficzna, do której Polska przystąpiła w 1964 roku. Już od samego początku naszego uczestnictwa w tej organizacji włączył się do żmudnej pracy nad międzynarodowym słownikiem terminologii kartograficznej, aktywnie działał w Komitecie Organizacyjnym XI Międzynarodowej Konferencji Kartograficznej, która odbyła się latem 1982 r. w Warszawie, a od 1983 r. w Narodowym Komitecie ds. MAK przy Instytucie Geodezji i Kartografii. Zasłużył się jednak przede wszystkim jako niezmordowany organizator polskiego udziału w konkursach rysunków dzieci im. Barbary Petchenik, odbywających się od 1992 r. co dwa lata przy okazji międzynarodowych konferencji kartograficznych. Zorganizował w naszym kraju siedem takich konkursów, z których prawie za każdym razem przywoziliśmy zasłużone nagrody [o kilku z nich pisaliśmy również na łamach GEODETY – red.].

Sukcesy w działalności społecznej ułatwiała Henrykowi Górskiemu umiejętność łatwego nawiązywania kontaktów z otoczeniem, pogodny usposobienie oraz otwarty sposób bycia, zjednujący mu wielu oddanych współpracowników i przyjaciół, nie tylko z jego pokolenia. Wyrazem tego była chociażby liczba pogrążonych w smutku osób uczestniczących w uroczystościach pogrzebowych oraz piramida wieńców i wiązanek kwiatów, która przykryła jego grób na warszawskim Grabowie.

JERZY OSTROWSKI

MILIONY NA MAPE

Firma Ness Technologies Inc. wygrała przetarg o wartości 6 mln dolarów na wykonanie cyfrowej mapy stolicy Czech dla Wydziału Informacji Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Pradze. Projekt obejmuje stworzenie cyfrowej mapy, która będzie źródłem danych dla miejskich systemów informacji geograficznej. Ułatwi ona m.in. działania związane z planowaniem przestrzennym. Realizacja całego zadania wraz ze wsparciem technicznym i dalszym rozwojem systemu potrwa 5 lat. Partnerem korporacji Ness w tym projekcie będzie dostawca systemów GIS – czeska firma T-Mapy. Wykorzystane zostaną platformy ESRI i Oracle.

ŹRÓDŁO: DIRECTIONS.MAG

O UKRAIŃSKIM KATASTRZE

Prezydent Ukrainy Wiktor Juszczenko stwierdził, że w pierwszej połowie 2008 roku konieczne jest wprowadzenie wszystkich niezbędnych zmian w istniejących przepisach, aby uregulować rynek nieruchomości na Ukrainie. Podczas konferencji prasowej, która odbyła się 27 grudnia ub.r., Juszczenko oznajmił, że jest to konieczne, aby z początkiem 2009 roku można było znieść moratorium na sprzedaż gruntów rolnych, stworzyć odpowiedni rejestr (kataster) i umożliwić ludziom – w ramach obowiązującego prawa – dysponowanie gruntami. Stwierdził też, że moratorium na sprzedaż ziemi to „średnio-wiecz” i podważanie prawa własności, a wszelkie ryzyka związane ze zdjęciem moratorium mogą być wyeliminowane przez właściwie skonstruowane przepisy.

ŹRÓDŁO: LIGA

KONTROLA PRĘDKOŚCI NA ANTYPODACH

W Australii rozpoczęto w styczniu próby z urządzeniem służącym do ograniczenia prędkości pojazdów, które wykorzystuje do tego technologię GPS. Program o nazwie Australasian Intelligent Speed Adaptation Initiative ma na celu (na etapie pilotażu) wyposażenie rządowych pojazdów w urządzenia umożliwiające ich prowadzenie po wyznaczonej trasie i z odpowiednią prędkością. Jeśli GPS wskaże, że pojazd przekroczył szybkość dozwoloną na danym odcinku drogi, wówczas odezwie się sygnał dźwiękowy. Gdy kierowca zignoruje to ostrzeżenie, trudniej będzie mu wcisnąć pedał gazu. Gdyby i to nie poskutkowało, urządzenie spowoduje, że pedał gazu nie będzie reagował na próby przyspieszenia. System nazwany przez media „Big Brother” był już tematem gorących dyskusji. Według administracji program jest odpowiedni na wysoką liczbę wypadków drogowych, a jego wprowadzenie mogłoby zmniejszyć liczbę ofiar śmiertelnych o 25%.

ŹRÓDŁO: GOVTECH

KRÓTKO

- Lotnicza kamera cyfrowa Z/I Imaging DMC (Intergraph) wraz z oprogramowaniem do obróbki danych trafiła do północnoirlandzkiej firmy **BKS Survey Ltd.** z Coleraine; ciąg technologiczny uzupełnia stacja fotogrametryczna Image Station do cyfrowej obróbki danych.
- Firma **ESRI** dołączyła do organizacji EUROGI (European Umbrella Organization for Geographic Information), która zajmuje się promowaniem dostępu do informacji geograficznej oraz jej zastosowań.
- **Garmin** przejął Fairpoint Navigation A/S, duńskiego dystrybutora swoich produktów; firma zmieni nazwę na Garmin Denmark A/S.
- Do zarządu **GeoEye** 1 stycznia dołączył Michael F. Horn; będzie on pracował w Komisji Audytu i Strategii; ma 40-letnie doświadczenie w zakresie zarządzania, finansów, audytu i konsultingu.
- Brytyjska Agencja **Ordnance Survey** otrzymała zgodę członków Test Valley Borough Council's Planning Committee na budowę nowej siedziby w Adanac Park w rejonie Southampton; budowa ma się rozpocząć latem tego roku, a zakończyć pod koniec 2009.
- System sterowania maszynami Trimble jest wykorzystywany do budowy autostrady w zachodniej części Australii; za wykonanie trasy o długości 70 km odpowiedzialna jest firma **Southern Gateway Alliance**; do jej realizacji wykorzystane zostaną m.in. rozwiązania Trimble Connected Site, Trimble SiteVision, a także sieć stacji referencyjnych GPSNetwork Perth z Trimble VRS.
- Firma **Trimble** poinformowała o kupnie: niemieckiej spółki HHK Datentechnik GmbH z Brunshwiku (producenta oprogramowania biurowego i polowego przeznaczonego na rynek katastralny w Niemczech), a także amerykańskiej firmy Crain Enterprises (producenta sprzętu dla geodezji, kartografii i budownictwa).